

EUROOPA KOHTU OTSUS

25. mai 1977*

Kohtuasjas 77/76,

mille esemeks on Euroopa Kohtule EMÜ asutamislepingu artikli 177 alusel Pretura di Abbiategrasso esitatud taotlus, millega soovitakse saada nimetatud kohtus pooleli olevas vaidluses järgmiste poolte vahel:

Fratelli Cucchi

ja

Avez SpA

eelotsust EMÜ asutamislepingu artikli 13 lõike 2 ning nõukogu 18. detsembri 1967. aasta määruse nr 1009/67/EMÜ ja nõukogu 19. detsembri 1974. aasta määruse nr 3330/74 suhkroturu ühise korralduse kohta (EÜT 308, 18.12.1967, lk 1 ja EÜT L 359, 31.12.1974, lk 1) tõlgendamise kohta,

EUROOPA KOHUS,

koosseisus: president H. Kutscher, kodade esimehed A. M. Donner ja P. Pescatore, kohtunikud J. Mertens de Wilmars, M. Sorensen, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco ja A. Touffait,

kohtujurist: G. Reischl

kohtusekretär: A. Van Houtte,

on teinud järgmise

otsuse

[...]

Põhendused

1. 16. juuli 1976. aasta määrusega, mis saabus Euroopa Kohtu kantseelisse sama kuu 28. kuupäeval, esitas Pretura di Abbiategrasso mitu eelotsuseküsimust EMÜ asutamislepingu artiklite 1–8, artikli 13 lõike 2 ja artiklite 38–43 ning nõukogu 18. detsembri 1967. aasta määruse nr 1009/67 ja nõukogu 19. detsembri 1974. aasta määruse nr 3330/74 suhkroturu ühise korralduse kohta (EÜT 308, 18.12.1967, ja EÜT L 359, 31.12.1974) tõlgendamise kohta.

---

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

2. Need küsimused on esitatud seoses kahe Itaalia ettevõtja vahelise kohtuasjaga.

3. Põhikohtuasjas hagejaks olev ettevõtja F.lli Cucchi andis Milano ettevõtjale Avez S.pA, põhikohtuasja kostjale, ülesandeks importida Saksamaa Liitvabariigist Itaaliasse 100 tsentnerit suhkrut, millest 40 tsentnerit tarniti 28. juunil 1976 ja ülejäänud oleks tulnud tarnida sama aasta juulis; viimane nõudis tellijalt lisaks kauba hinnale ka kahe Comitato interministeriale di prezzi (ministeeriumidevaheline hinnakomitee, edaspidi "CIP") meetmetele vastava maksu, mille nimetused on vastavalt lisamaks (*sovrapprezzo*) ja erilisamaks (*sovrapprezzo straordinario*), tasumist.

4. Põhikohtuasja hageja, kes leiab, et lisamaks ja erilisamaks on ühenduse õigusnormidega vastuolus, esitas teise poole vastu hagi Pretura di Abbiategrasso'le, et nimetatud kohus tuvastaks, et hageja ei võlgne kostjale seoses kõnealuste maksudega mitte midagi.

5. 11. juulil 1976 esitatud avaldusega astus menetlusse Federgrossisti (Federazione nazionale per il commercio alimentare – Sindacato nazionale dello zucchero), kinnitades, et kriitika siseriiklike eeskirjade vastu on põhjendatud ning taotlede asutamislepingu artikli 177 alusel Euroopa Kohtusse pöördumist.

6. Eespool mainitud määrusega lubas siseriiklik kohus Federgrossistil menetlusse astuda ning otsustas esitada Euroopa Kohtule kaheksa menetlusse astuja soovitatud küsimust, millest nelja esimesega soovitakse selgitada lisamaksu, nelja ülejäänuga erilisamaksu kokkusobivust ühenduse õigusega.

I – Üldine märkus

7. Eelotsusetaotlusest ilmneb, et esitatud küsimustele antav vastus peab võimaldama siseriiklikul kohtul hinnata, kas ühenduse õigusega on kooskõlas kask CIPi meetmetega kehtestatud maksu, nimelt lisamaks (*sovrapprezzo*) ja erilisamaks (*sovrapprezzo straordinario*), mille tulused kasutatakse Itaalia suhkrupeeditootjatele ja suhkrutööstusele antavate kohandamistoetuste rahastamiseks.

Itaalia Vabariigi valitsus väitis oma märkustes, et määruse nr 3330/74 artiklis 38 lubati tal ühemõtteliselt 1975.–1976. kuni 1979.–1980. turustusaastal neid toetusi anda.

8. Ta leiab, et see luba annab talle õiguse hankida toetuste rahastamiseks vajalikke vahendeid nii, nagu talle ühenduse õiguse raames kõige sobivam ja õiglasem tundub.

9. Määruse nr 3330/74 artiklis 38 antav luba seal ette nähtud toetuste andmiseks ei tähenda, et ühenduse õigusega oleksid kooskõlas kõik nende toetuste rahastamise meetodid, sõltumata iseloomust ja rakenduseeskirjadest.

Lubatava abi rahastamise osas kehtivad siseriiklikele võimudele lisaks asutamislepingust tulenevatele kohustustele ka määruse nr 3330/74 teistest sätetest tulenevad kohustused.

Neist ülejäänud sätetest erandi tegemist lubav rahastamisviis peaks tulenema selgelt väljendatud sätetest või vähemalt tekstist, kust ilmneks selgelt nõukogu vastav kavatsus.

Niisugust erandit lubavat teksti ei ole olemas ning esitatud küsimustele vastamisel tuleb seda arvestada.

II – Küsimused lisamaksu kohta

10. Esimese küsimusega küsitakse, kas asutamislepingu artikli 13 lõikega 2 ning määruse nr 3330/74 artikli 21 lõike 2 ja määruse nr 1009/67 artikli 20 lõikega 2 on vastuolus, kui suhkruturul kohaldatakse liikmesriikidevahelisele kaubandusele siseriiklikku maksu, millega maksustatakse kõiki, nii kodumaiseid kui imporditud suhkrukogused ja mille tuludest saavad kasu üksnes kodumaised suhkruvabrikud ja suhkrupeeditootjad.

11. Siseriiklik kohus täpsustab veel, et see meede on osa toetuskavast, mille kohta on olemas ühenduse sätted, eriti määruse nr 1009/67 artikkel 34, määruse nr 3330/74 artikkel 38 ja nõukogu 22. juuni 1976. aasta määruse nr 1487/76 (EÜT L 176, lk 9) artikkel 4, kuid ükski ühenduse institutsioon pole selle meetme jaoks kunagi luba andnud ning seda pole kunagi kohaldatud määruse nr 1009/67 artiklis 41 või määruse nr 3330/74 artiklis 36 kirjeldatud korras.

12. Asutamislepingu artikkel 9, mis oli sellel ajal samane küsimuses mainitud artikliga 13, keelab igasuguste impordimaksude ja kõigi samaväärse toimega maksude võtmise liikmesriikidevahelises kaubanduses.

Samuti keelavad määruse nr 1009/67 artikli 20 lõige 2 ja määruse nr 3330/74 artikli 21 lõige 2 igasuguse tollimaksu või samaväärse toimega maksu kehtestamise, kui nimetatud määrustes pole sätestatud teisiti.

13. Nagu leiti 19. juuni 1973 aasta otsuses kohtuasjas 77/72: Capolongo, (EKL, 1973 lk 611) ja 18. juuni 1975. aasta otsuses kohtuasjas 94/74: IGAV (EKL 1975, lk 699), puudutab artiklites 9 ja 13 esitatud keeld igasuguseid importimisel või impordi tõttu nõutavaid makse, mis mõjutavad selle tõttu, et need on kehtestatud konkreetselt importtoodetele ja mitte sarnastele kodumaistele toodetele, toodete omahinda ning avaldavad kaupade vabale liikumisele samasugust piiravat mõju nagu tollimaks..

Juhul, kui mingit maksu kohaldatakse nii kodumaistele kui teistest liikmesriikidest pärit toodetele, tekib küsimus, kas kõnealune maks kuulub artiklites 9 ja 13 esitatud keelu või artiklis 95 esitatud maksualase diskrimineerimise keelu reguleerimisalasse.

14. Asutamislepingu süsteemis ei saa sama tasu kuuluda üheaegselt kahte eespool nimetatud kategooriasse, pidades silmas asjaolu, et kui artiklites 9 ja 13 nimetatud maksud tuleb lihtsalt kaotada, siis riigimaksude kohaldamise osas näeb artikkel 95 ette kõigest igasuguse teiste liikmesriikide toodete otsese ja kaudse diskrimineerimise kaotamise vastava liikmesriigi kodumaise toodanguga võrreldes.

15. Järelikult ei tule üldisesse riigimaksude süsteemi kuuluvaid makse, millega maksustatakse kodumaiseid ja importtooteid süstemaatiliselt ja ühesuguste kriteeriumide alusel, käsitleda samaväärse toimega maksudena.

16. Teisiti oleks ainult siis, kui sellise konkreetsete toodetega piirduva maksu ainus eesmärk on rahastada tegevusi, mis toovad kasu just maksustatud kodumaistele toodetele ja mille puhul viimaste maksukoormus neutraliseerub.

17. Selline maksumehhanism kujutaks endast riigimaksu üksnes pealtnäha ning seega võiks teda tema kaitsva iseloomu tõttu käsitleda tollimaksudega samaväärse toimega maksuna ning artiklites 9 ja 13 sätestatud keelud oleksid kohaldatavad.

Selline käsitlus eeldaks siiski, et kõnealustelt toodetelt – sõltumata sellest, kas need on kodumaised või importtooted – võetava maksu ning sellest maksust saadavate vahendite abil üksnes kodumaistele toodetele antava eelise vahel on selgelt tuvastatav seos.

18. Järelikult tuleb siseriiklikul kohtul selle seose olemasolu hinnata ning antud juhul võtta ka arvesse, et kohtutoimikust nähtub, et vaidlusalusest maksust saadavast tulust saavad kasu nii suhkrupeditootjad kui ka töötlev tööstus, nii et suhkur kui suhkrupedit erinev toode saab üksnes alla poole maksust saadavatest rahalistest vahenditest.

19. Eelnevast järelduvalt tuleb esimesele küsimusele vastata, et üldisesse riigimaksude süsteemi kuuluv maks, millega maksustatakse kodumaised ja importtooteid samade kriteeriumide alusel, saab endast tollimaksuga samaväärse toimega maksu kujutada ainult tingimusel, kui seda kasutatakse üksnes selliste tegevuste rahastamiseks, millest saavad konkreetselt kasu maksustatavad kodumaised tooted, kui maksustatakse ja toetatakse sama kodumaist toodet ning kui kodumaise toote maksukoormus täielikult kompenseeritakse.

20. Neil asjaoludel pole vaja vastata teisele ja kolmandale küsimusele, mis esitati juhuks, kui esimesele küsimusele vastatakse jaatavalt.

21. Neljanda küsimusega küsitakse, kas esimeses küsimuses nimetatud maksu kohaldamine kujutab endast asutamislepingu artikli 40 lõike 3 teises lõigus sõnastatud tootjate ja tarbijate diskrimineerimise keelu rikkumist.

Selles osas piisab, kui märkida, et asutamislepingu artiklis 95 sätestatud keeld teiste liikmesriikide tooteid mis tahes viisil sarnaste kodumaiste toodetega võrreldes diskrimineerida, lubab ühenduse aluspõhimõtete võimalikku rikkumist siseriikliku kohtu poolt käsitletavas valdkonnas konkreetselt määratleda.

Niisiis ei ole ka sellele küsimusele vaja vastata.

III – Küsimused erilisamaksu kohta

22. Eelotsusetaotlusest ilmneb, et viies kuni kaheksas küsimus puudutavad CIPi meetmega nr 20/1976 (*Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana* (GURI) nr 172) kehtestatud erilisamaksu (*sovrapprezzo straordinario*) vastavust ühenduse õigusele; selle maksuga maksustati 2. juuli 1976. aastal laos olnud suhkur 1975.–1976. ja 1976.–1977. turustusaasta vahetusel;

23. Itaalia Vabariigi valitsus tõi oma märkustes välja, et kõnealuse ühekordselt võetud maksu ainus eesmärk oli kompenseerida tasandusfondi (*Cassa di perequazione*) puudujääki, mille põhjustas määruse nr 3330/74 artikliga 38 lubatud toetuste andmine eelmisel turustusaastal, mille summa ületas samal turustusaastal lisamaksust saadud tulu.

24. Komisjon, kes neid andmeid küll kinnitas, märkis siiski, et tundub, et seda maksu võetakse suhkruvarude pealt summadena, mida arvutatakse kahe eraldi teguri alusel: esiteks, lähtudes lisamaksu suurenemisest 56 liirilt kilogrammi kohta 1975.–1976. turustusaastal 70 liirile kilogrammi kohta 1976.–1977. turustusaastal; teiseks, lähtudes "roheline liiri" vahetuskursi muutumisest arvestusühiku suhtes, mis määrati kindlaks 1976.–1977. turustusaasta alguses nõukogu 29. aprilli 1976. aasta määrusega nr 1020/76 (EÜT L 115).

25. Viienda küsimusega küsitakse, kas nelja esimese küsimusega tõstatatud probleemid kerkivad esile ka siis, kui nii kodumaise kui importsuhkrult võetava maksuga ei maksustata importsuhkrut mitte piiriületusel, vaid hiljem, kui suhkur on juba ladustatud.

26. See küsimus puudutab ilmselt seda osa erilisamaksust (*sovrapprezzo straordinario*), mis vastab tavalise lisamaksu suurenemisele uuel turustusaastal.

Kuna sellel erilisamaksu (*sovrapprezzo straordinario*) osal on samad omadused mis tavalisel lisamaksul (*sovrapprezzo ordinario*), millele see liidetakse, siis piisab esimesele küsimusele antavast vastusest ka viiendale küsimusele vastamiseks.

27. Kuuenda küsimusega küsitakse, kas ühenduse eeskirjadega ja eriti määrusega nr 3330/74, on kooskõlas maks, mille liimmesriigi valitsus kehtestab ilma ühenduse institutsioonide eelneva loata kahe turustusaasta vahetusel teataval kuupäeval ettevõtetes ladustatavale suhkrule.

See küsimus puudutab seda osa erilisamaksust, mis on seotud teatud suhkrugarude valdajatele pandud kohustusega maksaksta summa, mis vastab suhkruhinna tõusule 1975.–1976. ja 1976.–1977. turustusaasta vahetusel, mil rakendati arvestusühiku uut konverteerimiskurssi liirides (rohelist liirid).

28. Niisiis on selle tulemuseks varasematest turustusaastatest pärinevate suhkrugarude osas selle kohanduse mõju piiramine.

29. Määruse nr 3330/74 artiklil 33 kohaselt võib ühest turustusaastast teise üleminekul tekkivate suhkruturu hinnataseme muutustest tulenevate häirete vältimiseks vajalikud meetmed võtta vastu artiklis 36 osutatud korras, s.t korralduskomitee kaudu.

Seda menetlust ei algatatud, kuna komitee poole pöördumiseks pädevad ametiasutused leidsid, et käesoleval juhul pole artiklit 33 vaja kohaldada.

30. 30. oktoobri 1975. aasta otsusega kohtuasjas 23/75: *Rey Soda v Cassa conguaglio zucchero* (EKL, 1975 lk 1279) tunnistas Euroopa Kohus komisjoni määruse nr 834/74 artikli 6 kehtetuks, kuna komisjon –määruse nr 1009/67 artiklist 37, mis vastab eespool mainitud artiklile 33, saadud volitustega võtta vastu ühest turustusaastast teise üleminekul tekkivatest suhkruturu hinnataseme muutustest tulenevate häirete vältimiseks vajalikud meetmed – ei saanud panna liikmesriigile ülesannet kehtestada rakendusmeetme näol materiaalõigusnorme, mida ta nimetatud artikliga 6 tegi.

31. Mainitud otsusest selgub samuti, et isegi, kui tegemist ei ole nimetatud sätetes kirjeldatud häiretega, peavad ühise turukorralduse toimimist, eriti tootjahindade kujunemist põhimõtteliselt reguleerima üldistes õigusaktides sätestatud ja iga-aastaselt kohandatavad ühenduse üldsätted ning iga erandlik sekkumine saab toimuda üksnes sõnaselgelt ette nähtud juhtudel.

32. Järelikult ei saa nõustuda väitega, et määruse nr 3330/74 artikkel 33 puudutab ainult turuhäirete ohtu, ning jätab seega liikmesriikidele õiguse võtta erakorralisi sekkumismeetmeid muudel põhjustel, nagu näiteks hinnataseme tõus.

33. Artikkel 33 kaotaks oma mõtte, kui tõlgendada seda sätet nii, et sellega jäetakse ühenduse asutustele erimeetmete võtmise, näiteks turustusaasta vahetusel laovarude maksustamise, õigus üksnes siis, kui nende meetmete eesmärk on turuhäirete vältimine,

kuid jätkaks liikmesriikidele vabaduse kehtestada praktiliselt sama iseloomu ja tingimustega meetmeid teistsugustel põhjustel.

34. Väide, et siseriiklikus kohtus vaidlustatud meetmega olekski vältinud ladustatud suhkru maksustamist summadega, mis vastavad sekkumishindade tõusule 1976.–1977. turustusaastal, võrreldes eelmise turustusaasta omadega, ning oleks seega artikliga 33 ühenduse asutustele antud volituste piire järginud, ei võta pealegi arvesse, et see säte käsitleb nii vahetuskursside kui ka sekkumishindade muutumise tagajärgi, kusjuures mõlemat laadi muutumine kuulub ühise põllumajanduspoliitika kontekstis ühenduse ainupädevusse.

35. Seega tuleb vastata, et määruse nr 3330/74 kohaselt on sõnaselge erandi puudumisel üksnes ühendusel pädevus võtta erimeetmeid, millega sekkutakse hinnakujundusmehhanismi, eriti kui see puudutab kas sekkumishindade või riigi valuuta ja arvestusühiku vahelise vahetuskursi muutmisest tingitud ühenduse hinnataseme muutumise mõju piiramist.

36. Seitsmenda küsimusega küsitakse, kas suhkruvarudelt kuuendas küsimuses nimetatud maksu tasumisest võivad keelduda (ning juhul kui see on tasutud, siis seda tagasi nõuda) kõik huvitatud isikud või saab selle maksu ühenduse õigusest tulenevale kehtetusele tugineda üksnes importija ettevõttes ladustatud importsuhkru puhul.

37. Eelnevast järeldub, et kui määrust nr 3330/74 on rikutud, mõjutab see rikkumine kogu meedet, nii kodumaal toodetud suhkru kui ka importsuhkru osas.

Järelikult võib sellisele rikkumisele siseriiklikus kohtus tugineda iga füüsiline või juriidiline isik, kelle laovarude suhtes on seda siseriiklikku meedet kohaldatud.

38. Võttes arvesse eelmistele küsimustele antud vastuseid, pole kaheksandale küsimusele enam vaja vastata.

Kohtukulud

39. Euroopa Kohtule märkusi esitanud Itaalia Vabariigi valitsuse ja Euroopa Ühenduste Komisjoni kohtukulusid ei hüvitata.

Et põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus siseriiklikus kohtus poolelioleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse siseriiklik kohus.

Esitatud põhjendustest lähtudes

EUROOPA KOHUS,

vastates küsimustele, mille Pretura di Abbiategrosso esitas talle 16. juuli 1976. aasta määrusega, otsustab:

1) Üldisesse riigimaksude süsteemi kuuluv maks, millega maksustatakse kodumaisid ja importtooteid samade kriteeriumide alusel, saab endast tollimaksuga samaväärse toimega maksu kujutada ainult tingimusel, kui seda kasutatakse üksnes selliste tegevuste rahastamiseks, millest saavad konkreetselt kasu maksustatavad kodumaised tooted, kui maksustatakse ja toetatakse sama kodumaist toodet ning kui kodumaise toote maksukoormus täielikult kompenseeritakse.

2) Määruse nr 3330/74 kohaselt on sõnaselge erandi puudumisel üksnes ühendusel pädevus võtta erimeetmeid, millega sekkutakse hinnakujundusmehhanismi, eriti kui see puudutab kas sekkumisehindade või riigi valuuta ja arvestusühiku vahelise vahetuskursi muutmisest tingitud ühenduse hinnataseme muutumise mõju piiramist.

Kutscher   Donner   Pescatore   Mertens de Wilmars   Sorensen

Mackenzie Stuart   O'Keefe   Bosco   Touffait

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 25. mail 1977 Luxembourgis.

Kohtusekretär

President

A. Van Houtte

H. Kutscher